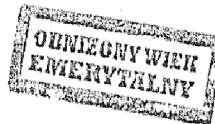

Wcześniejsza emerytura nawet po ukończeniu 60 albo 65 lat

Taki przywilej mają nauczyciele. Jest jednak warunek: wniosek o świadczenie muszą złożyć najpóźniej do końca sierpnia bieżącego roku. W przeciwnym razie ZUS przyzna je na ogólnych zasadach

Marok Opolski
ekspert od rent i emerytur

Nowelizacja ustawy o emeryturach i rentach z FUS z 16 listopada 2016 r., która od 1 października 2017 r. obniżyła wiek emerytalny do 60 lat dla kobiet i 65 lat dla mężczyzn, ma również wpływ na możliwość uzyskania przez nauczycieli wcześniejszej emerytury przysługującej na podstawie Karty nauczyciela. Do końca sierpnia tego roku mogą się oni ubiegać o to świadczenie mimo ukończenia obniżonego wieku emerytalnego.

Wynagany staż i odejście z pracy

Nauczyciele, wychowawcy oraz inni pracownicy pedagogiczni urodzeni po 31 grudnia 1948 r. a przed 1 stycznia 1969 r., zatrudnieni w placówkach oświaty określonych w Karcie nauczyciela, mogą przejść na wcześniejszą emeryturę przewidzianą w art. 88 tej ustawy, ZUS przyzna im to świadczenie, jeśli spełnili następujące warunki:

- do 31 grudnia 2008 r. udowodnili co najmniej 30-letni staż składkowy i nieskładkowy, w tym minimum 20 lat wykonywania pracy nauczycielskiej przynajmniej w połowie obowiązkującego wymiaru zajęć lub co najmniej 25-letni staż składkowy i nieskładkowy, w tym minimum 20 lat wykonywania zatrudnienia w szkolnictwie specjalnym przynajmniej w połowie obowiązkującego wymiaru zajęć (w przypadku nauczycieli klas, szkół, placówek i zakładów specjalnych);
- rozwiązali stosunek pracy na swój wniosek lub – w określonych w ustawie okolicznościach – z inicjatywy pracodawcy (niezależnie od tego, czy miało to miejsce przed 1 stycznia 2009 r., czy po 31 grudnia 2008 r.);
- nie są członkami otwartego funduszu emerytalnego lub zgłoszą wniosek o przekazanie środków zgromadzonych w OFE, za pośrednictwem ZUS, na dochody budżetu państwa.

ZUS uznaje, że warunek rozwiązania stosunku pracy jest spełniony wtedy, gdy rozwiązanie to następuje na podstawie wypowiedzenia złożonego przez nauczyciela, a także wtedy, gdy stosunek pracy ustal wyprawdzie na podstawie porozumienia stron, ale z odpowiednim wnioskiem wystąpił nauczyciel. Oznacza to, że do przyznania omawianej emerytury nie wystarczy wygaśnięcie stosunku pracy zawartej na czas określony. Nauczyciel, który zawarł terminową umowę o pracę i chciałby przejść na wcześniejszą emeryturę, musi jeszcze przed upływem okresu obowiązywania złożyć wniosek o jej rozwiązanie.

Warunek rozwiązania stosunku pracy, od którego uzależnione jest przyznanie emerytury z Karty nauczyciela, spełniony jest również wtedy, gdy stosunek ten ustal z inicjatywą dyrektora szkoły w okolicznościach określonych w art. 20 ust. 1, 5c i 7 Karty nauczyciela, tj. z powodu całkowitej

lub częściowej jej likwidacji albo w razie zmian organizacyjnych powodujących zmniejszenie oddziałów w szkole lub zmian planu nauczania, które uniemożliwiają dalsze zatrudnienie nauczyciela w pełnym wymiarze zajęć. Prawo do emerytury nauczycielskiej bez względu na wiek może również nabyć nauczyciel, którego stosunek pracy wygasł wskutek upływu okresu pozostawania w tzw. stanie nieczynnym (np. z powodu częściowej likwidacji lub zmian organizacyjnych w szkole) lub został wcześniej rozwiązany przed upływem stanu nieczynnego.

Przesłanką uzasadniającą przyznanie emerytury nauczycielskiej jest również rozwiązanie lub wygaśnięcie stosunku pracy w okolicznościach określonych w art. 20 ust. 1, 5c i 7 Karty nauczyciela lub w okolicznościach określonych w art. 225 ust. 1, 6, 7 i 10 ustawy z 14 grudnia 2016 r. – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo oświatowe, tj. w sytuacji, gdy w roku szkolnym 2017/2018 lub 2018/2019 nie jest możliwe jego dalsze zatrudnienie (lub zatrudnienie w pełnym wymiarze zajęć) w gimnazjum ze względu na zmiany organizacyjne powodujące wygaszenie kształcenia w gimnazjum.

Emerytura nauczycielska na podstawie Karty nauczyciela przysługuje pod warunkiem, że praca nauczycielska była wykonywana ostatnio przed zgłoszeniem wniosku o to świadczenie. Jeśli więc nauczyciel po rozwiązaniu stosunku pracy ze szkołą wykonywał inną działalność zarobkową niebędącą pracą nauczycielską, to nie może nabyć uprawnień do omawianego świadczenia.

Zawsze przed wiekiem emerytalnym

Zasadą jest, że wniosek o emeryturę przysługującą na podstawie Karty nauczyciela musi być zgłoszony przed ukończeniem powszechnego wieku emerytalnego. Do 30 września 2017 r. był to wiek odpowiednio podwyższony. Od 1 października 2017 r., aby nabyć prawo do omawianego świadczenia, z wnioskiem o jego przyznanie należy wystąpić przed ukończeniem wieku emerytalnego obniżonego do 60 lat dla kobiet i 65 lat dla mężczyzn. Osiągnięcie tego wieku sprawia, że nie można już uzyskać uprawnień do wcześniejszej emerytury (obliczanej według starych zasad), a ZUS może tylko przyznać emeryturę z tytułu ukończenia powszechnego wieku emerytalnego (wyliczonej według nowych, na ogół mniej korzystnych zasad; uzależnionej od kwoty kapitału początkowego, kwoty składek emerytalnych zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego, środków zgromadzonych na subkoncie oraz średniego dalszego trwania życia właściwego dla wieku przejścia na emeryturę). Od wskazanej wyżej zasady ustawa obniżająca wiek emerytalny wprowadziła wyjątek – dla tej grupy nauczycieli ubiegających się o emeryturę na podstawie Karty nauczyciela, którzy przed wrześniem 2018 r. ukończą wiek

emerytalny i wystąpią z wnioskiem o to świadczenie.

Obniżenie wieku emerytalnego mogłoby być niekorzystne dla tych nauczycieli, którzy na wcześniejszą emeryturę planowali przejść w bliskim czasie po wejściu w życie ustawy z 16 listopada 2016 r. Dlatego też w ustawie tej znalazł się przepis wydłużający możliwość przejścia na omawianą emeryturę dla nauczycieli urodzonych po 31 grudnia 1948 r., którzy ukończyli już lub w najbliższym czasie ukończą obniżony wiek emerytalny. Dzięki temu szczególnie rozwiązaniu obniżenie wieku emerytalnego do 60 lat dla kobiet i 65 lat dla mężczyzn nie odbije się niekorzystnie na nauczycielach, którzy zamierzali wkrótce przejść na emeryturę nauczycielską bez względu na wiek. ZUS przyzna im to świadczenie, jeśli:

- do 31 grudnia 2008 r. spełnili wymienione wyżej warunki dotyczące stażu ubezpieczeniowego oraz stażu pracy nauczycielskiej;
- przed wejściem w życie ustawy obniżającej wiek emerytalny (1 października 2017 r.) nie osiągnęli podwyższonego wieku emerytalnego obowiązującego do 30 września 2017 r., ale osiągnęli obniżony wiek emerytalny wynoszący 60 lat dla kobiet i 65 lat dla mężczyzn, albo wiek ten osiągnęli od dnia wejścia w życie nowelizacji z 16 listopada 2016 r. do 31 sierpnia 2018 r. oraz
- rozwiążą na swój wniosek stosunek pracy albo stosunek ten ulegnie rozwiązaniu lub wygaśnięciu w okolicznościach określonych w art. 20 ust. 1, 5c i 7 Karty nauczyciela lub w okolicznościach określonych w art. 225 ust. 1, 6, 7 i 10 ustawy z 14 grudnia 2016 r. – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo oświatowe oraz
- zgłoszą wniosek o emeryturę do 31 sierpnia 2018 r.

Należy podkreślić, że nauczyciele, którzy do 31 sierpnia 2018 r. nie ukończą wieku emerytalnego obniżonego do 60 lat dla kobiet i 65 lat dla mężczyzn, również będą mogli przejść na emeryturę przewidzianą w art. 88 Karty nauczyciela. Może się tak stać, jeżeli warunki stażowe wymagane do jej przyznania spełnili do 31 grudnia 2008 r., a przed ukończeniem obniżonego wieku emerytalnego rozwiążą stosunek pracy (na swój wniosek lub we wskazanych wyżej okolicznościach) oraz zgłoszą wniosek o przyznanie tego świadczenia.

PRZYKŁAD 1 Świadcstwo pracy później

Pani Maria urodziła się w sierpniu 1957 r. Do końca 2008 roku pracowała w szkole jako nauczyciel w pełnym wymiarze zajęć ponad 30 lat. Podwyższony powszechny wiek emerytalny (właściwy dla kobiety urodzonej w III kwartale 1957 r.) wynosił 61 lat i 7 miesięcy. Wiek ten pani Maria ukończyła w marcu 2019 r. Z końcem sierpnia 2018 r. chciała jednak rozwiązać stosunek pracy

Dzisiaj kolejny tekst z cyklu dotyczącego obniżenia wieku emerytalnego. Okazuje się, że zmiany, które weszły w życie 1 października 2017 r., nie tylko pozwalają przejść wcześniej na emeryturę, lecz także mają wiele innych konsekwencji dla ubezpieczonych.

Dotychczas w cyklu ukazywały się:

- „Wniosek kilka dni później, a emerytura wyższa” (DGP nr 198 z 12 października 2017 r.);
- „Emerytura z urzędu nie dla wszystkich w tym samym czasie” (DGP nr 208 z 26 października 2017 r.);
- „Niektóre panie z emeryturą kapitałową także po 65. roku życia” (DGP nr 212 z 2 listopada 2017 r.);
- „Kobiety wcześniej przeliczą swoją emeryturę z 1 filaru” (DGP nr 217 z 9 listopada 2017 r.);
- „Ciagle jeszcze można przejść na emeryturę częściową” (DGP nr 222 z 16 listopada 2017 r.);
- „Warto złożyć wniosek o przeliczenie już pobieranej emerytury” (DGP nr 232 z 30 listopada 2017 r.);
- „Do minimalnego świadczenia kobiecie wystarczy 20 lat stażu” (DGP nr 250 z 28 grudnia 2017 r.);
- „Niektórzy będą pobierać rentę aż do podwyższonego wieku emerytalnego” (DGP nr 8 z 11 stycznia 2018 r.);
- „Obniżenie wieku emerytalnego wpływa na wysokość renty” (DGP nr 18 z 25 stycznia 2018 r.).

w szkole i przejść na emeryturę nauczycielską przysługującą na podstawie Karty nauczyciela. W związku z obniżeniem wieku emerytalnego nie miałyby już możliwości uzyskania emerytury nauczycielskiej, gdyż 60 lat ukończyła w sierpniu 2017 r. Na mocy przepisu przejściowego zawartego w ustawie zmieniającej będzie mogła jednak uzyskać to świadczenie, o ile z wnioskiem o jego przyznanie wystąpi najpóźniej 31 sierpnia 2018 r. (dokument potwierdzający rozwiązanie stosunku pracy z tym dniem będzie mogła dostarczyć już po tej dacie).

PRZYKŁAD 2

Młodszy mają więcej czasu

Pani Małgorzata urodziła się w październiku 1960 r. Do 31 grudnia 2008 r. udowodniła ponad 30-letni okres składkowy i nieskładkowy, w tym 20 lat pracy nauczycielskiej co najmniej w połowie obowiązkowego wymiaru zajęć. Pani Małgorzata obniżyła wiek emerytalny wynoszący dla kobiet 60 lat ukończyła w październiku 2020 r., a więc po 31 sierpnia 2018 r. Mimo to do czasu ukończenia tego wieku będzie mogła ubiegać się o przyznanie emerytury przewidzianej w Karcie nauczyciela.

©/©

Podkreślenia prasowa
Art. 24 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz.U. z 2017 r. poz. 1363 ze zm.)
Art. 21 ustawy z 16 listopada 2016 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw (t.j. Dz.U. z 2017 r. poz. 38 ze zm.)
Art. 88 ustawy z 16 stycznia 1982 r. – Karta nauczyciela (t.j. Dz.U. z 2017 r. poz. 1849)